

8. Щербина В.І. Інтерактивні технології на заняттях української мови та літератури / В.І. Щербина, О.В.Волкова, О.В.Романенко.- Х: Вид. група «Основа», 2005. -96с.

Стаття надійшла до редакції 11.10.2017 р.

PROKOPENKO L.

Agrarian and Economic College of the Poltava State Agrarian Academy, Ukraine

USE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES AND CREATION OF PERSONAL-DIRECTED SITUATIONS IN UKRAINIAN LANGUAGE ACTIVITIES FOR COLLEGE STUDENTS

Every year Ukrainian education become more open. Innovation methods are intergrated more often, new educational projects that are supported by international organisation and universities. Organisation of interaction education provides modelinfg of life situations, solving which educate In students appropriate life competence, facilitates outputing values, making advantegous microclimat for developing all-sufficient personality, gives an opportunity to the pedagog become a real leader of a students' collective.

Interactive technologies for organizing the learning process have been reviewed and analyzed. A detailed description of person- oriented type of training is provided.

Key words: college, classes in the Ukrainian language, interactive technologies, personalized situations, basic skills, didactic goals

УДК 378.374

ІРИНА ПРОЦЕНКО

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ МАГІСТРІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ У КОНТЕКСТІ ЄВОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті на основі аналізу наукової літератури визначено сутність поняття моніторингу у двох основних аспектах. З'ясовано основні цілі та функції моніторингу якості педагогічної освіти магістрантів.

Ключові слова: моніторинг, моніторинг якості, магістранти, педагогічна освіта

Постановка проблеми. Аналіз досліджень у галузі управління освітніми системами та існуючої практики розвитку освіти свідчить про те, що моніторинг – один із важливих компонентів інформаційного забезпечення управління, що, в свою чергу, вимагає виявлення наукових підстав для проектування моніторингових систем. Виділити наукові підстави – означає розкрити сам феномен моніторингу, визначити поняття моніторингу в освіті, дати характеристику його видів, визначити функції, компоненти, принципи побудови. Зараз ці наукові підстави в теорії управління освітою в цілому і педагогічної освіти зокрема недостатньо визначені, що не дозволяє повною мірою забезпечити процес прийняття різного роду управлінських рішень надійною, оперативною та релевантною інформацією.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблема моніторингу якості освіти нині інтенсивно вивчається науковцями. У вітчизняній науковій літературі цій проблемі присвячено публікації В. Андрущенка, Л. Горбунової, І. Зязюна, Т. Лукіної, М. Ляшенка, Н. Терентьєвої та ін. Обґрунтування теоретичних основ моніторингу знайшло своє відображення у працях В. Нікітіна, А. Субетто та багатьох інших учених. Проблема якості освіти досліджувалась В. Безпальком, В. Кальней, В. Сластьоніним, С. Шишовим. Однак, незважаючи на великий обсяг науково-педагогічних, методичних джерел із питань моніторингу якості професійної підготовки майбутніх викладачів педагогічного університету, ця проблема залишається остаточно не вивченою і потребує детального обґрунтування.

Отже, **мета** цієї статті полягає у аналізі процесу моніторингу якості педагогічної освіти магістрів педагогічного університету.

Виклад основного матеріалу. Особливості сучасного етапу суспільного розвитку характеризуються зростанням ролі і значущості інформації як найважливішого чинника, що визначає характер і спрямованість соціально-економічних процесів. Проблема побудови системи моніторингу якості педагогічної освіти (МЯПО) вивчалася в ході спеціально організованого дослідження.

У ході вивчення проблеми було визначено, що сьогодні моніторинг використовується в практиці управління педагогічною освітою в двох основних аспектах. З одного боку, моніторинг розглядається як технологія організації освітнього процесу, що сприяє вирішенню актуальних освітніх завдань. З іншого боку, він виступає у вигляді засобу отримання інформації у ході проведення досліджень систем управління, або управлінського контролінгу. При цьому інформація, отримана в результаті моніторингу, розглядається як умова вдосконалення різних видів освітньої діяльності.

Багато дослідників розглядають моніторинг як спосіб організації інформаційного середовища вишу. Моніторинг як спосіб дослідження якості вищої освіти нині розвивається за наступними напрямками:

- відстеження показників якості, вироблених у ході науково-дослідницької діяльності та спрямованих на вирішення конкретної освітньої проблеми або завдання;
- відстеження показників якості, що дають можливість визначити статус того чи іншого освітнього закладу (Ю. Васильєв, В. Глухів, М. Федоров) [1];
- аналіз показників якості при проведенні державного ліцензування та акредитації вишів (В. Шадріков, Е. Геворкян, С. Калабин, А. Киричук, В. Наводнов, Г. Мотова) [2, 3];
- підвищення методологічного, теоретичного і технологічного рівнів статистичного моніторингу як засобу вдосконалення управління освітніми системами різного рівня.

Результати проведеного дослідницькою групою аналізу свідчать, що МЯПО в основному розглядається як спосіб отримання інформації для її подальшого використання з метою вдосконалення освітньої діяльності.

Одне із завдань дослідження полягало у визначенні сутності поняття моніторингу якості педагогічної освіти. Під моніторингом якості педагогічної освіти ми розуміємо відстеження на постійній основі поведінки об'єкта (якості педагогічної освіти), фіксацію за певними критеріями і параметрами його стану і виникаючих проблем, здійснюваних на основі систематизації та обробки відповідних джерел інформації або на основі спеціально розроблених і проведених досліджень та вимірювань. Іншими словами, МЯПО – це комплексна система спостережень стану, оцінки та прогнозу стану і розвитку системи педагогічної освіти по відношенню до її якості. У числі основних цілей МЯПО можна назвати: посилення орієнтації управління системою педагогічної освіти на якісні аспекти; забезпечення всіх рівнів управління інформацією про якість освіти; формування моделей забезпечення якості в системі педагогічної освіти.

У відповідності до змісту державної освітньої політики стосовно цілей і завдань педагогічної освіти загальну мету МЯПО можна визначити як систематичний збір та аналіз інформації, що дозволяє визначити, наскільки система педагогічної освіти справляється із завданням забезпечення країни і конкретного регіону необхідними кадрами.

Можна стверджувати, що одним із найважливіших завдань моніторингу є попередження про небезпеку для ефективного функціонування успішної підготовки магістрів. Причому, це не просто констатація факту появи змін, які становлять небезпеку, а саме попередження про неї до того, як ситуація може стати незворотною. Тим самим створюється можливість запобігти або мінімізувати можливий деструктивний розвиток подій.

Таким чином, перед МЯПО як перед системою стоять два основні завдання. 1. Як провести декомпозицію цілей особистості, суспільства, регіону, держави до рівня цілей, що стоять перед системою педагогічної освіти (інакше кажучи, як із цілей споживачів результатів освітньої діяльності побудувати відповідні їм цілі для системи якісної освіти і освітню діяльність). 2. Як зіставити цілі системи педагогічної освіти та інформацію про неї на предмет визначення відповідності чи невідповідності.

Отже, основними шляхами вирішення цих завдань виступають:

- методологія декомпозиції цілей споживачів в цілі системи педагогічної освіти;
- методологія зіставлення цілей системи педагогічної освіти зі станом цієї системи.

Зіставлення вимог освітнього процесу з інформацією про стан педагогічної освіти здійснюється в рамках процесів ліцензування, атестації та акредитації освітніх організацій, оскільки саме ці процеси дозволяють не тільки оцінити ступінь такої відповідності, але і привести умови здійснення освітньої діяльності у відповідність до встановлених вимог. Результат такого порівняння служить вхідною інформацією для зіставлення умов реалізації освітньої діяльності з цілями держави.

Система МЯПО повинна будуватися таким чином, щоб формувати інформацію, необхідну для відповідей на зазначені запитання, а також з урахуванням вимог, які повинні пред'являтися до моніторингу за складом, структурою та формою подання вихідної інформації, термінах проведення, застосуванням інструментів, організації процесу моніторингу. МЯПО безпосередньо пов'язаний з його об'єктом, предметом і суб'єктом. Як об'єкт моніторингу може виступати практично будь-який процес і (або) явище, матеріальний і (або) нематеріальний об'єкт.

Джерелами моніторингової інформації можуть виступати результати спостережень, опитувань, вимірювань, статистична інформація. Конкретні методи отримання інформації і роботи з нею визначаються характером об'єкта і предмета моніторингу. Суб'єктами МЯПО є носії моніторингових функцій в даній системі. Суб'єктів моніторингу можна умовно розділити на дві великі групи: суб'єкти, що надають інформацію; суб'єкти, що збирають і обробляють інформацію.

У тій мірі, в якій державний орган управління освітою залучає до виконання безпосередньо моніторингових функцій конкретні організації і фахівців, вони включаються до структури суб'єктів моніторингу. Найбільш істотною роллю тут можуть відігравати науково-дослідні установи (академічні, вишівські), підрозділи і фахівці органів управління освітою, до функціональних обов'язків яких входить забезпечення проведення моніторингових процедур або надання інформації; до їхнього відання входять аналітичні, соціологічні, маркетингові служби, неурядові організації, професійні об'єднання та асоціації, незалежні експерти.

Однак, моніторинг – це, насамперед, система безперервного спостереження за соціально-економічним процесом, оцінка його відповідності заданим параметрам і цілям. Моніторинг здійснюється на основі комплексу засобів оперативного спостереження та аналізу процесу або змін у стані певного об'єкта. Для досягнення стратегічних цілей розвитку освіти потрібна розробка відповідної програми, що об'єднує необхідні заходи, ресурси і виконавців, а також моніторинг їхньої певної діяльності, що дозволяє постійно спостерігати за ходом реалізації програми. Одночасно моніторинг є інструментом прогнозування – як складової частини стратегії розвитку освіти в країні, регіоні, освітньому закладі.

Моніторинг необхідно розглядати в наступних основних аспектах: теоретико-методологічному і організаційно-технологічному. У теоретико-методологічному аспекті специфічність моніторингу визначається не стільки декларативним трактуванням явищ, скільки великим колом спеціальних завдань, що виникають у процесі конкретизації такого трактування. До цих завдань можна віднести: вироблення таких загальних дефініцій процесу розвитку, які містили б вказівки на особливості реалій, позначених цими дефініціями; розробку класифікації процесів за масштабами їхньої протяжності у часі з метою уточнення умов підготовки якісних характеристик та критеріїв освіти на різних проміжках часу; встановлення необхідних оптимальних пропорцій між кількісними вимірами процесів і явищ та їхніми вербально вираженими оцінками, багатозначними за змістом.

У організаційно-технологічному плані моніторинг можна виразити наступними вимогами: наступність – безперервність – автоматизація. Наступність – умова порівнянності емпіричних даних, одержуваних при багаторазово повторюваною їхньої реєстрації. Основний засіб забезпечення наступності – стандартизація процедур, що використовуються у навчальному процесі. Безперервність, або перманентність, – хронологічно впорядкована послідовність актів реєстрації та аналізу емпіричних даних, яка повинна бути продовжена доти, поки не буде вичерпана та чи інша проблема, що є об'єктом моніторингу, або поки не втратить актуальності необхідність спостереження за фактичним ходом того чи іншого процесу. Автоматизація – обробка фактичних даних, отриманих у результаті моніторингу на основі широкого використання новітніх інформаційних технологій, і видача їх у доступній, зрозумілій конкретному користувачеві, наочній і зручній формі, придатній для практичної роботи.

Основним для моніторингу є аналіз і розкриття внутрішніх закономірностей процесу. Щоб моніторинг був успішним, необхідний його зворотній зв'язок з тими, для кого цей моніторинг призначається, – з його користувачами. Головна мета моніторингу – НЕ фіксація результатів спостереження, а прийняття по них управлінських рішень. Тому успішним моніторинг є в тому випадку, якщо він має цілком конкретного і регулярного користувача. Добре продумана система моніторингу дозволяє своєчасно надавати широкий спектр даних, які розбиті за типом завдань, за цілями і шляхами їхнього досягнення для різного роду користувачів. Тільки структурована таким чином інформація є базисною для організаційного планування та оцінки досягнутих результатів. Одним із важливих моментів моніторингу є вироблення набору показників (індикаторів), що містять кількісні та якісні характеристики (або їхні комбінації), пов'язані з об'єктом вивчення. У даному випадку мова йде про показники, індикатори і критерії стану системи педагогічної освіти. В якості складової частини

моніторингу показник виступає, з одного боку, «на виході» дослідження як отримані дані, з іншого боку, – як його результат і конструкція з даних, тобто, як емпіричний показник, індикатор, індекс.

Дані МЯПО повинні містити відповіді на наступні запитання: – що відбувається в ході досліджуваного процесу; – які вже досягнуті і можливі подальші наслідки процесів, що відбуваються (соціальна та економічна ефективність); – чому це відбувається (які причини цього явища); – до яких можливих відхилень від намічених цілей призведуть наявні тенденції; – що зробити (які управлінські рішення) для необхідної корекції процесу? Складність МЯПО – в тому, що нині однозначно не визначено, які змінні (параметри) повинні бути об'єктом моніторингу, який перелік показників, за якими його слід здійснювати. Не розроблені критерії оцінки, не визначені конкретні методи організації цієї роботи. Отже, щоб здійснити МЯПО на практиці, необхідно розробити хоча б обмежену кількість основних показників діагностики його стану.

Одним із значущих запитань для розробки системи МЯПО є питання про фактори впливу на ефективність розвитку системи освіти в цілому, регіональних систем освіти, освітньої системи конкретної установи. При виділенні факторів впливу слід враховувати, що вони можуть бути короткостроковими і довгостроковими. Одні фактори виробляють негайний ефект, в той час як інші – діють упродовж тривалого часу. Наприклад, низькі інвестиції в освіту позначаються на рівні розвитку людського капіталу тільки через тривалий період часу. Крім того, фактори впливу можуть бути прямими і непрямими. Наприклад, доступність педагогічної освіти може залежати від наявності бюджетних місць у педагогічних вишах (прямий фактор) або від престижності професії вчителя (непрямий фактор). Таким чином, можна зробити висновок, що визначення факторів, які впливають на ефективність розвитку системи педагогічної освіти, передбачає організацію досліджень та узгодження позицій щодо участі в реалізації проектів і програм з її модернізації та розробку і проведення на цій основі моніторингу перетворень.

При здійсненні МЯПО за основу можуть бути прийняті наступні базові цінності, принципи та установки. Внутрішня системно-соціальна якість педагогічної освіти важлива з точки зору забезпечення належного рівня з урахуванням потенціалу та інтересів самої освітньої системи. Зовнішня системно-соціальна якість освіти передбачає врахування вимог соціуму, суспільства, економіки. У ній сфокусовані їхні особливі вимоги й очікування. У першому випадку найважливішими ключовими факторами в управлінні якістю є внутрішньосистемні (інтерсистемні) фактори (в основному, педагогічні за своєю сутністю), в другому випадку – екстеросистемні фактори (в основному, соціальні та економічні). Прикладом інтерсистемних факторів, що враховуються при МЯПО, є: фактор професіоналізму педагогічних кадрів, фактор відповідності освітніх програм сучасним вимогам, фактор інноваційної сприйнятливості освітньої системи, фактор збалансованості прав, повноважень, відповідальності суб'єктів освітньої діяльності тощо. Прикладом екстеросистемних факторів можуть бути: фактор соціальної захищеності та соціального статусу педагогів, фактор фінансування освітньої діяльності, фактор правового статусу освітніх установ, фактор взаємозв'язку рівня освіти і добробуту тощо.

Принцип суспільно-державного характеру управління якістю освіти обумовлюється такими обставинами і тенденціями, як упровадження демократичних засад у різних галузях суспільного життя, підвищення відкритості освітніх систем, ускладнення механізму формування та узгодження соціального замовлення з системою педагогічної освіти з урахуванням сучасних тенденцій у суспільстві та економіці. Цілком передбачувано, що в міру вдосконалення управління якістю педагогічної освіти можна чекати появи низки нових структур оцінки, аудиту, створення механізму незалежної професійної оцінки якості освіти, впровадження партисипативних начал у прийнятті управлінських рішень та ін.

Принцип підвищення ролі та відповідальності освітнього закладу за якість освіти є прямим наслідком закріплення в Законі «Про освіту» відповідальності освітнього закладу за якість забезпечуваної освіти. Розмитість відповідальності за якість освіти є стримуючим фактором для впровадження системних методів управління якістю на рівні освітніх установ і проявляється в консерватизмі керівників і педагогів, в опорі інноваційним перетворенням, здійснюваному на різних рівнях. Підвищення ролі і відповідальності освітніх установ за якість освіти може бути забезпечено за рахунок наступних заходів:

- запровадження реального механізму відповідальності освітніх установ за якість забезпечуваної освіти в умовах нормативного фінансування;
- вдосконалення нормативної бази освітньої діяльності, у тому числі за рахунок прийняття низки нормативно-правових актів;
- оптимізація управління освітою, делегування повноважень з більш високих рівнів на рівень освітніх установ, усунення функціоналізму, опіки в управлінні;

- забезпечення реальної фінансово-господарської самостійності освітніх установ;
- упровадження ефективних механізмів громадського контролю якості діяльності освітніх установ;
- зміна складу показників, що використовуються в ході оцінки діяльності освітніх установ.

Принцип мінливості балансу в орієнтації на процес і на результат в управлінні якістю на різних рівнях управління і на різних ступенях зрілості систем управління якістю освіти. Загальним правилом і нормою, закріпленими в освітньому законодавстві, є невтручання органів управління освітою в процес освітньої діяльності. Реальне ж застосування цієї норми свідчить про неготовність освітніх установ ефективно організувати освітній процес і гарантувати якісні результати і, одночасно, про неготовність органів управління відмовитися від втручання в оперативну діяльність вишів. У міру вдосконалення системи управління якістю педагогічної освіти повинен бути визначений і нормативно закріплений прийнятний баланс між орієнтацією на процес і результат стосовно різних рівнів управління і процедур управління якістю.

Керівники всіх рівнів повинні відігравати визначальну роль в організації МЯПО, ефективно управляти розвитком освітніх систем, а також процесами кадрового, інформаційного, науково-методичного, фінансового, матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності. Неформальний приклад і реальна робота керівників, у свою чергу, стимулюють інших учасників освітніх процесів. До МЯПО повинні пред'являтися певні вимоги, які можна сформулювати у вигляді наступних базових принципів: 1) об'єктивність інформації. Управлінський процес має спиратися на об'єктивні дані, одержані в ході інформаційного обміну між суб'єктами моніторингового дослідження та органами управління освітою. Запитовані дані повинні бути максимально формалізовані і легко перевірятися. Інформація повинна бути конкретною і корисною для керівництва вишів; 2) порівнянність даних. Ця вимога обумовлена тим, що відстеження результатів функціонування і тенденцій розвитку системи педагогічної освіти передбачає не тільки констатацію її стану, але і вивчення змін, які в ній відбуваються. Можливість порівняння з'являється тільки тоді, коли вивчається один і той самий об'єкт на основі однакових емпіричних показників; 3) адекватність. Ця вимога передбачає вивчення системи педагогічної освіти з урахуванням мінливих зовнішніх умов (у сенсі відповідності їм). Реалізація цієї вимоги диктує необхідність оцінки впливу різних зовнішніх факторів на діяльність вишу і всієї системи педагогічної освіти. Така оцінка може бути здійснена тільки на основі спеціально проведених досліджень; 4) прогностичність. Мається на увазі отримання даних, що дозволяють прогнозувати майбутнє системи педагогічної освіти, можливі зміни в шляхах досягнення поставлених цілей. Ця вимога передбачає оцінку можливих тенденцій та їхнє врахування при побудові системи моніторингу; 5) цільове призначення. Ця вимога передбачає отримання необхідної і достатньої інформації на основі визначеної мети здійснюваної моніторингової діяльності.

Ефективність моніторингу визначається низкою факторів і умов. При проведенні вимірювань у соціальних системах, у тому числі освітніх, результати часто виявляються зміщеними, спотвореними, неправильно або неточно відображають реальний стан справ. Слід ще раз підкреслити, що моніторинг вважається необхідним, у першу чергу і головним чином, в якості джерела впорядкованої інформації для здійснення управління тим чи іншим об'єктом, який або цілком, або якоюсь своєю частиною є одночасно і об'єктом моніторингу. Як показало дослідження, перспективи інтеграції та взаємодії в МЯПО безпосередньо залежать від прозорості інформаційного середовища, від того, як організована циркуляція інформаційних потоків.

Таким чином, можна зробити наступні узагальнюючі **висновки**: 1. Об'єкти МЯПО динамічні, знаходяться в постійному розвитку. Вони схильні до впливу зовнішніх і внутрішніх впливів, які можуть викликати небажані зміни у функціонуванні об'єкта. 2. Реалізація МЯПО передбачає організацію постійного спостереження (оцінку, вивчення) за об'єктом. Регулярність вимірювань визначається особливостями об'єкта моніторингу та ресурсними можливостями. 3. Організація МЯПО передбачає відбір обґрунтованих показників та індикаторів. Моніторинг здійснюється шляхом безпосереднього вимірювання або опису параметрів об'єкта. 4. МЯПО передбачає побудову прогнозу розвитку (зміни стану) системи педагогічної освіти. 5. Кожна конкретна система моніторингу повинна бути орієнтована на певного споживача і повинна розглядатися як засіб інформаційного забезпечення управлінської та освітньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Андреев В.И. Проблемы педагогического мониторинга качества образования / В.И. Андреев // Известия Российской Академии наук. –2001. – №1.– С. 35–42.

2. Багаева С.Н. Организация мониторинга качества знаний старшекласників в процессе использовании инфокоммуникационных технологий: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / С.Н. Багаева. – М., 2007. –186 с.
3. Белкин А. С. Педагогический мониторинг педагогического процесса / А.С. Белкин, В.Д. Жаворонков, С. Н. Силина. – Вип. 3. – Шадринск: Изд-во Шадринского педагогического института, 1998. – 47 с.
4. Ёльникова Г. В. Основы адаптивного управління (курс лекцій) / Г. В. Ёльникова. – К.: ЦППО АПН України, 2003. –133 с.
5. Майоров А. Н. Мониторинг в образовании. Книга 1. – СПб.: Изд-во «Образование-Культура», 1998. – 344 с.
6. Митина О. А. Мониторинг учебных достижений школьников как фактор повышения результативности естественнонаучного и математического образования: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / О.А. Митина. – М., 2008.– 185 с.
7. Педагогика: учеб. пособ. / Под ред. Ю. К. Бабанского. – М.: Просвещение, 1983. – 608 с.
8. Приходько В. М. Мониторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу: навч.-метод. посіб. – Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада», 2007. – 144 с.
9. Севрук А. И. Мониторинг качества преподавания в школе / А. И. Севрук, Е. А. Юнина. – М.: Педагогическое общество России, 2003. – 144 с.
10. Стефановская Т. А. Педагогика: наука и искусство / Т. А. Стефановская. – Совершенство, 1998. –356 с.
11. Шимків І. Мониторинг якості освіти в європейському контексті / І. Шимків // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наукових праць. – Вип. 211: Педагогіка та психологія.– Чернівці: Рута, 2004.– С. 194–203.

Стаття надійшла до редакції 04.08.2017 р.

PROTSENKO I.

Summy State pedagogical university named after A.S. Makarenko, Ukraine

BASIS FOR MONITORING THE QUALITY OF TEACHER EDUCATION MASTER'S DEGREES HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

During the study, the research problem was identified that currently the monitoring is used in the management of teacher education in two main aspects. On the one hand, monitoring is seen as a technology of organization of educational process, contributing to solving current educational problems. On the other hand, monitoring acts as a means of obtaining information in the process of research management systems or management controlling. Furthermore, the information resulting from the monitoring is seen as a condition for improvement of different kinds of educational activities.

Among the main objectives of monitoring the quality of teacher education include: • strengthening the focus control system of pedagogical education on qualitative aspects; ensuring all levels of management with information about the quality of education; • development of models of quality assurance in teacher education.

In accordance with the content of state educational policy goals and objectives of teacher education the overall objective of monitoring the quality of teacher education can be defined as the systematic collection and analysis of information that allows you to determine how teacher training system cope with the task of securing the country and specific region-staffed.

It can be argued that one of the most important tasks of monitoring is a warning about the dangers of the effective functioning of a successful training masters. Moreover, it is not just a statement of fact and when changes occur that are dangerous, namely a warning about it before the situation could become irreversible. Also, it is possible to prevent or minimize the destructive developments.

Thus, by monitoring the quality of teacher education as the system will have two main objectives. 1. How to decompose goals of the individual, society, region and state level goals of the system of pedagogical education (in other words, as goals from consumers of the results of educational activities to build the corresponding objectives for the system of quality education and educational activities). 2. How to align goals of the education system and information about it to determine compliance or noncompliance.

Sources of monitoring information may make the results of observations, surveys, measurements, and statistical information. Specific methods of obtaining information and work with it determined by the nature of the object and the subject of monitoring. The subjects of monitoring the quality of teacher education are carriers of the monitoring functions in the system. Monitoring entities can be divided into two large groups: the entities providing the information; the entities collecting and processing the information.

However, monitoring is primarily a system of continuous monitoring of the socio-economic process, assess its compliance with the set parameters and goals. Monitoring is carried out on the basis of a complex of means of operational monitoring and analysis of process or changes in the condition of a particular object.

The objects of monitoring the quality of teacher education is a dynamic, constantly evolving. They are influenced by external and internal influences that can cause unwanted changes in the functioning of the object. Implementation monitoring the quality of teacher education involves the continuous tracking (evaluation study). The regularity of the measurements is determined by the characteristics of the object of monitoring and resource capabilities. The organization of monitoring of the quality of teacher education provides a selection of sound indicators and indicators. Monitoring is carried out by direct measurement or description of the parameters of the object. Monitoring the quality of teacher education involves the construction of the forecast of development (changes of state) of the system of pedagogical education. 5. Each monitoring system must be targeted to a particular consumer and should be considered as a means of information support of management and educational activities.

Key words: *monitoring, quality monitoring, masters, teacher education.*

УДК 37.02

СЕРГІЙ РЕНДЮК

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ УПРАВЛІННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТІВ

У статті, з метою пошуку нових форм і методів організації навчального процесу, підвищення зацікавленості студентів до засвоєння навчального матеріалу і власного професійного становлення, розглядаються основні дидактичні умови управління їхньою пізнавальною діяльністю.

Ключові слова: *управління пізнавальною діяльністю, організація навчального процесу, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, самостійна робота, педагогічні технології навчання*

Актуальність проблеми. Орієнтація вищої школи України на підвищення якості підготовки фахівців у професійному відношенні потребує уточнення і вдосконалення цілей і змісту, пошуку нових форм і методів організації навчального процесу, застосування новітніх технологій пізнання, які повинні забезпечувати високий рівень функціональності набутих знань у поєднанні з можливістю їх практичного використання в найширшому професійному спектрі. «Освітній процес, - записано у Законі України «Про вищу освіту», - спрямований на передачу, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості» [6].

В основі підготовки сучасного фахівця лежить один із провідних видів діяльності – професійне навчання та виховання, цілеспрямована пізнавальна діяльність студентів. Навчання у загальному дидактичному розумінні – це є організована, двостороння діяльність, спрямована на максимальне засвоєння та усвідомлення навчального матеріалу і подальше застосування отриманих знань, умінь та навичок на практиці. Як двосторонній процес, навчання передбачає цілеспрямовану діяльність викладача і студента через їх педагогічну взаємодію, особистісний змістовний контакт аудиторний і позааудиторний, приватний і публічний, короткочасний або тривалий, вербальний або невербальний, який наслідком має взаємні зміни їхньої поведінки, діяльності і, головне, рівня підготовки студента.

Аналіз досліджень і публікацій. Ґрунтовний аналіз психолого-педагогічної літератури щодо сутності пізнавальної діяльності (П. Гальперін, В. Давидов, О. Леонт'єв, В. Ляудіс, М. Тализіна, Д. Ельконін), управління пізнавальною діяльністю студентів (С. Архангельський, Т. Шамова, Г. Щукіна та інші) дозволяє розглядати пізнавальну діяльність як складний розумовий процес, систему внутрішніх і зовнішніх дій, зумовлених єдністю мотивів, цілей, напрямів щодо сприйняття і творчого засвоєння знань.

Діяльність студентів є своєрідним пізнанням за своїми цілями і завданнями, змістом, зовнішніми і внутрішніми умовами, засобами і труднощами, особливостями протікання психічних процесів, проявами мотивації, станів особистості і колективу, здійсненню управління і керівництва. Вона має велике соціальне значення, тому що її головне призначення – підготовка фахівців для різних галузей народного господарства, реалізація суспільних потреб в людях з відповідною освітою і вихованням [5, с.89].